

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/ હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/ હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

1. એસ. સુંદરેસા પાઈ અને અન્ય

વિ.

શ્રીમતી સુમંગલા ટી. પાઈ અને અન્ય.

નવેમ્બર ૨૮, ૨૦૦૧

[આર. પી. સેઠી અને વાય. કે. સભરવાલ, ન્યાયમૂર્તિ શ્રીઓ]

વિલ:

દસ્તાવેજોની અમલવારી-કાયદેસરતા-વસિયતી દ્વારા અસ્કયામતોની અસમાન વહેંચણી-
દસ્તાવેજને ગેરકાયદેસર બનાવી શકાતી નથી-આવી વહેંચણી વહીવટકર્તાની શુદ્ધ વિવેકબુદ્ધિ છે.

પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ અપીલકર્તા, પ્રતિવાદી નંબર ૨, અને તેના પિતા સામે દાવો દાખલ કર્યો હતો કે તેણીની માતા દ્વારા છોડી દેવાયેલી મિલકતોના છઠ્ઠા ભાગનો દાવો કરે છે, જે તેણીએ દાવો કર્યો હતો કે મૃત્યુ પામ્યા હતા. અપીલકર્તાઓ, પ્રતિવાદી નંબર ૨ અને તેમના પિતાએ રજૂઆત કરી હતી કે તેમની માતાની સંપત્તિનો વ્યવહાર વસિયત અનુસાર થવો જોઈએ. ટ્રાયલ કોર્ટ વસિયત યોગ્ય રીતે સાબિત થઈ હોવાનું માનીને દાવો ફગાવી દીધો હતો. હાઇકોર્ટ આ આદેશને રદ કર્યો

હતો. પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના પિતાનું દાવો પેન્ડન્સી દરમિયાન મૃત્યુ થયું હોવાથી, તેમણે દાવામાં સુધારો કરીને મિલકતનો ૧/૬મો હિસ્સો બદલે ૧/૫મો હિસ્સો હોવાનો દાવો કર્યો હતો. હાઈકોર્ટે આ કેસને ટ્રાયલ કોર્ટમાં મોકલી દીધો હતો.તેથી હાલની અપીલ કરવામાં આવી

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે કહ્યું:

૧.૧.વસિયતકર્તા દ્વારા બાળકોમાં સંપત્તિની અસમાન વહેંચણીને, પોતે જ, વસિયતના અમલીકરણની આસપાસ શંકા પેદા કરતી પરિસ્થિતિ તરીકે લઈ શકાતી નથી. સંપત્તિની વહેંચણી સંપૂર્ણ રીતે વિલના વહીવટકર્તાની શુદ્ધ વિવેકબુદ્ધિમાં છે.(૩૬૮-જી-એચ)

૧.૨.તાત્કાલિક કેસમાં, તમામ અપીલકર્તાઓ અને પ્રતિવાદી નંબર ૨એ વસિયતમાં સંપત્તિની અસમાન વહેંચણીને ટેકો આપ્યો હતો. માત્ર પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ વસિયત પર સવાલ ઉઠાવ્યો હતો.પ્રતિવાદી નંબર ૨, વિધવા પુત્રીએ સંપત્તિના અસમાન વિતરણ પર સવાલ ઉઠાવ્યો ન હતો; તેના બદલે, તેણી વધુ લાયક હોવા છતાં તેણીએ તેને ટેકો આપ્યો હતો. પ્રમાણિત કરનાર સાક્ષીની જુબાનીને ધ્યાનમાં રાખીને વસિયત ઔપચારિક રીતે સાબિત થઈ હતી. વધુમાં, માતા દ્વારા અમલમાં મુકવામાં આવેલી વસિયતની નોંધણી ન કરવી અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ ના પિતા દ્વારા અમલમાં મુકવામાં આવેલી વસિયતની નોંધણી વસિયતના યોગ્ય અમલ અંગે કોઈ શંકા પેદા કરતી નથી. આમ, વસિયત સાબિત થઈ ન હતી અને વસિયતકર્તા દ્વારા સંપત્તિ ની અસમાન વહેંચણીના આધારે તે અકબરતી છે તે તારણને ટકાવી શકાતું નથી.(૩૬૮-જી; એચ; ૩૬૯-સી;જી)

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડીક્શન : સિવિલ અપીલ નંબર ૫૩૦૧ ઓફ ૧૯૯૨.

૧૯૮૬ના એ. એસ. નંબર ૫૬માં કેરળ હાઈકોર્ટના ૧૯.૧૨.૮૦ તારીખના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ માટે સી. એસ. વૈદ્યનાથન, રામી ચાકો, લક્ષ્મી નારાયણ, એસ. એસ. ખાંડુજા, ગોપાલ કૃષ્ણન.

પ્રતિવાદીઓ માટે ઇ. એમ. એસ. અનમ.

કોર્ટનો ચુકાદો વાય. કે. સભરવાલ, જે.

આ અપીલમાં પ્રતિવાદીઓ ૧ અને ૨ એક ઇન્દિરા બાઈની દીકરીઓ છે. અપીલકર્તાઓ તેના તરણ પુત્રો છે. ઇન્દિરા બાઈનું ૧૩ નવેમ્બર, ૧૯૮૧ના રોજ અવસાન થયું હતું.

એપ્રિલ ૧૯૮૩માં, પ્રતિવાદી નં. ૧ એ અપીલકર્તાઓ સામે દાવો દાખલ કર્યો, પ્રતિવાદી નં. ૨, અને તેમના પિતાએ દાવો કર્યો હતો કે ઇન્દિરા બાઈ ૧૩ નવેમ્બર, ૧૯૮૧ના રોજ નિર્વસીયત મૃત્યુ પામ્યા હતા અને તેઓ તેમના દ્વારા છોડી દેવાયેલી મિલકતોમાં છઠ્ઠા હિસ્સાની હકદાર છે. તેણીએ એવી પણ વિનંતી કરી હતી કે જો કોઈ વસિયત હોય, તો તે બનાવટી છે. તમામ પ્રતિવાદીઓ, એટલે કે, પિતા, તરણ ભાઈઓ અને વાદીની એક બહેન/પ્રતિવાદી નં. ૧, એ વલણ અપનાવ્યું કે ઇન્દિરા બાઈએ ૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૮૧ની વસિયત છોડી હતી અને તેમની મિલકતોનો વસિયત

મુજબ વ્યવહાર કરવાનો હતો.પ્રતિવાદીના પિતા નં. ૧, જે પ્રતિવાદી નં. દાવામાં ૧, દાવાની પેન્ડન્સી દરમિયાન મૃત્યુ પામ્યો.

પુરાવાની પ્રશંસા પર, દ્રાયલ કોર્ટે ચુકાદો આપ્યો કે વસિયત યોગ્ય રીતે સાબિત થઈ ગઈ છે અને દાવો રદ કરવામાં આવ્યો છે. પ્રથમ અપીલમાં, દ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાને હાઈકોર્ટ દ્વારા ફેરવી દેવામાં આવ્યો હતો. ૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૮૧ની વસિયતને સમર્થન આપતા દ્રાયલ કોર્ટના તારણોને વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા ફેરવી દેવામાં આવ્યા હતા.એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે વસિયત સાબિત થઈ નથી અને વાદી ઇન્દિરા બાઈની સંપત્તિમાં છઠ્ઠા ભાગનો એક ભાગ મેળવવા માટે હકદાર છે. કારણ કે ઇન્દિરા બાઈના પતિનું દાવો પેન્ડન્સી દરમિયાન મૃત્યુ થયું હતું અને પ્રતિવાદી નં. ૧ એ તેણીના પિતા દ્વારા વસિયતનામાના અમલ પર વિવાદ કર્યો હતો અને તેના આધારે આગળ વધ્યો હતો કે તેણીના પિતા નિર્વસીયત મૃત્યુ પામ્યા હતા, વાદીએ, ફરિયાદમાં સુધારો કરીને, ઇન્દિરા બાઈની સંપત્તિમાં ૧/૬ ને બદલે ૧/૫ ભાગનો દાવો કર્યો હતો. ઉચ્ચ અદાલતે ૨૬ ઓગસ્ટ, ૧૯૮૧ની વસિયતનામાના સંદર્ભમાં તારણોના પ્રકાશમાં નવા નિકાલ માટે દ્રાયલ કોર્ટમાં દાવાના રિમાન્ડનો નિર્દેશ આપ્યો હતો. દ્રાયલ કોર્ટને એ નક્કી કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે પ્રતિવાદી નં. ૧ને ઇન્દિરા બાઈની સંપત્તિમાં છઠ્ઠો કે પાંચમો હિસ્સો વારસામાં મળ્યો હતો. ઇન્દિરા બાઈના પુત્રોએ આ અપીલમાં હાઈકોર્ટના ચુકાદાને પડકાર્યો છે. અપીલકર્તાઓને ટેકો આપતી બીજી બહેન પ્રતિવાદી નં. અપીલમાં ૨.

ઇન્દિરા બાઈની વસિયતની પુષ્ટિ કરનારા બે સાક્ષીઓ તેમના પતિ અને વકીલ છે. વકીલ સાક્ષી (ડીડબલ્યુ-૨) તરીકે દાવામાં હાજર થયો હતો. એ સાચું છે કે તે પ્રતિવાદીઓના પારિવારિક

વકીલ હતા. ઉચ્ચ અદાલતે એક તારણ નોંધ્યું છે કે "નિશંકપણે વસિયતનામાના અમલનો ઔપચારિક પુરાવો છે, એટલે કે, ઇન્દિરા બાઈએ ઇન્દિરા બાઈની હાજરીમાં વસિયતનામા પર હસ્તાક્ષર કરનારા અને વસિયતનામા પર હસ્તાક્ષર કરનારાઓની હાજરીમાં વસિયતનામા પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા". આ તારણ પછી, ઉચ્ચ અદાલત સંજોગોની તપાસ કરે છે અને એવા નિષ્કર્ષ પર આવે છે કે વસિયત અકુદરતી હતી, અને આ દ્રષ્ટિકોણથી, વસિયતને સમર્થન આપતા દ્વારચલ કોર્ટના તારણને ફેરવી દેવામાં આવ્યું હતું.

ઇન્દિરા બાઈ દ્વારા સંપત્તિની અસમાન વહેંચણી અને વિધવા દીકરીને વસિયતમાં કંઈપણ ન આપવાનું મુખ્ય કારણ ઉચ્ચ ન્યાયાલયે તારણ કાઢ્યું હતું કે વસિયત અપ્રાકૃતિક હતી. હાઈકોર્ટના જણાવ્યા અનુસાર, આ દીકરી 'કદાચ વધુ લાયક' હતી.તેમાં એ પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે વસિયતમાં સ્થાવર મિલકતોનો મોટો હિસ્સો માત્ર એક જ પુત્રને આપવામાં આવ્યો હતો. અન્ય પુત્રને કોઈ સ્થાવર મિલકત આપવામાં આવી ન હતી. ત્રીજા પુત્રને માત્ર એક સ્થાવર મિલકતમાં અડધો હિસ્સો આપવામાં આવ્યો હતો અને બાકીનો અડધો હિસ્સો પ્રતિવાદી નં.૧. વસિયતમાં ઇન્દિરા બાઈએ પણ પોતાના પતિને કંઈ આપ્યું નહોતું. વસિયત મુજબ તમામ ચલ (એક જગ્યાથી બીજી જગ્યાએ લઈ જવાય તેવી) વસ્તુઓ તરણેય પુત્રોને સમાન રીતે આપવામાં આવી હતી.

એ નોંધવું અગત્યનું છે કે માત્ર વાદીએ જ વસિયત પર સવાલ ઉઠાવ્યો છે. તમામ પ્રતિવાદીઓ વસિયતનું સમર્થન કરી રહ્યા હતા. ઉચ્ચ અદાલતને એવું પણ જાણવા મળ્યું હતું કે પ્રમાણિત કરનાર સાક્ષીની જુબાનીને ધ્યાનમાં રાખીને, વસિયત ઔપચારિક રીતે સાબિત થઈ ગઈ હતી. આ સંજોગોમાં, ઇન્દિરા બાઈ દ્વારા સંપત્તિઓની અસમાન વહેંચણીના આધારે વસિયત અપ્રાકૃતિક

હોવાના નિષ્કર્ષ પર કેવી રીતે પહોંચી શકાય તે આપણે સમજી શકતા નથી. વિધવા દીકરીએ વસિયત પર સવાલ ઉઠાવ્યો ન હતો. તેના બદલે તેણીએ તેને ટેકો આપ્યો. તેથી, તેણી વધુ લાયક હોવાનું અવલોકન કરીને વસિયત અપ્રાકૃતિક હતી તે બતાવવા માટે તેને સંજોગો તરીકે લઈ શકાતી નથી. તે એક એવો પ્રશ્ન છે જે વસિયતનામાના વહીવટકર્તાની શુદ્ધ વિવેકબુદ્ધિમાં છે." ઈરછા સૌથી અકુદરતી છે" તે પરિણામને ટકાવી શકાતું નથી.

વાદી/પ્રતિવાદી માટે વિદ્વાન સલાહકાર નં. ૧, વિવાદિત ચુકાદાને ટેકો આપતા, સંપત્તિની અસમાન વહેંચણી પર પણ ભાર મૂક્યો હતો, જે તેમના મતે, વસિયતના અમલીકરણના સંદર્ભમાં શંકાસ્પદ સંજોગો દર્શાવે છે. બાળકોમાં સંપત્તિની અસમાન વહેંચણીને, પોતે જ, વસિયતના અમલીકરણની આસપાસ શંકા પેદા કરતી પરિસ્થિતિ તરીકે લઈ શકાતી નથી. એક પુત્રને સ્થાવર મિલકતોનો મોટો હિસ્સો આપવામાં આવ્યો હતો; બીજો, કોઈ નહીં; બીજો, એક સ્થાવર મિલકતનો અડધો હિસ્સો, બાકીનો અડધો ભાગ વાદીને આપવામાં આવ્યો હતો, અને બીજી પુત્રી અને પતિને કંઈ આપવામાં આવ્યું ન હતું. તે પણ વિવાદમાં નથી કે કેટલીક મિલકતો વાદીને તેણીના જીવનકાળ દરમિયાન તેણીની માતા દ્વારા ભેટ તરીકે આપવામાં આવી હતી. કંઈ પણ અકુદરતી નહોતું. પ્રતિવાદી માટે વિદ્વાન સલાહકાર નં. ૧ એ અમુક અન્ય સંજોગો પર પણ આધાર રાખવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો, જે તેમના મતે, વસિયતના યોગ્ય અમલ વિશે શંકા ઉભી કરે છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે તેણીના પતિ દ્વારા ચલાવવામાં આવેલી વસિયત નોંધાયેલી હોવા છતાં પ્રશ્નમાં વસિયત નોંધાયેલી ન હતી. આ સંજોગો વસિયતના યોગ્ય અમલ અંગે શંકા પેદા કરતા નથી. પતિ દ્વારા નોંધાયેલી વસિયતમાં અને તેની પત્નીની વસિયતમાં કંઈ પણ અકુદરતી નથી. વધુમાં, પરિવારના વકીલ ડીડબલ્યુ-૨, જે બંને વસિયતનામાની સાક્ષી હતા, તેમણે તેમની જુબાનીમાં સમજાવ્યું હતું કે

તેમની પત્નીની વસિયતના સંદર્ભમાં મુકદ્દમાને કારણે, પતિએ આગરહ કર્યો હતો કે તેમની વસિયતનામે નોંધણી કરાવવી જ જોઈએ.

ત્યારબાદ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે વિલની હકીકત વાદી અને તેના પિતા વચ્ચેના પત્રવ્યવહારમાં જાહેર કરવામાં આવી ન હતી, જે તેની માતાના મૃત્યુ પછી અને દાવો દાખલ કરતા પહેલા બદલવામાં આવી હતી. દાવાનું અવલોકન દર્શાવે છે કે તે વાદીનો પોતાનો કેસ છે કે ભાઈ અને બહેન વચ્ચેના અગાઉના મુકદ્દમામાં, ઇન્દિરા બાઈની વસિયતની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી, અને સ્વીકાર્યું છે કે વાદી અને તેના પિતા વચ્ચેનો પત્રવ્યવહાર પાછળથી થયો હતો. એવું લાગે છે કે એસ્ટેટ ડ્યુટી અને સંપત્તિ કરના સંબંધમાં કાર્યવાહીમાં વસિયતનું તથ્ય જાહેર કરવામાં આવ્યું હતું. વધુ હકીકત એ છે કે વાદી અને તેના પિતા વચ્ચે કડવાશ હતી, જો બિલકુલ પણ હોય, તો તે એક એવી પરિસ્થિતિ હોઈ શકે છે જે દર્શાવે છે કે સંપત્તિમાં મોટો હિસ્સો વાદીને કેમ આપવામાં આવ્યો ન હતો. પહેલેથી જ નોંધ્યું છે તેમ, માત્ર વાદી જ વસિયત પર સવાલ ઉઠાવી રહ્યો હતો. અન્ય લોકો વસિયતને ટેકો આપી રહ્યા હતા. વાદીને એવી વિનંતી કરવાની મંજૂરી આપી શકાતી નથી કે અન્ય લોકો માટે વસિયતમાં કંઈપણ અથવા લગભગ કંઈ નોંધપાત્ર જોગવાઈ કરવામાં આવી ન હોવાથી, તે વસિયતના અમલ વિશે શંકા પેદા કરે છે. ઉપર નોંધાયેલા તથ્યો અને સંજોગો પર, પ્રમાણિત સાક્ષી દ્વારા વસિયતનો અમલ સાબિત થયા પછી, વસિયત પર ઇન્દિરા બાઈની સહીઓની સરખામણી કરવાના હેતુથી તેમના અન્ય સ્વીકૃત દસ્તાવેજો દાખલ ન કરવા બદલ પ્રતિવાદીઓ સામે કોઈ ધારણા કરી શકાતી ન હતી. વાદી વસિયત પર વિવાદ કરી રહ્યો હતો. તેમણે ઇન્દિરા બાઈની સ્વીકૃત સહીઓ ધરાવતા દસ્તાવેજો રજૂ કરવા માટે કોઈ પગલાં લીધાં ન હતાં. તેમના દ્વારા રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોના સંદર્ભમાં, ઉચ્ચ અદાલતે અવલોકન કર્યું હતું કે તે

દસ્તાવેજોમાં સમાવિષ્ટ સહીઓ ઇન્દિરા બાઈની હતી તે બતાવવા માટે પૂરતા પુરાવા નથી. ટ્રાયલ કોર્ટ DW રની જુબાની પર સાચો આધાર રાખ્યો હતો. ઇન્દિરા બાઈની વસિયત સાબિત થઈ નથી તેવા હાઈકોર્ટના ચુકાદાને ટકાવી શકાતો નથી.

ઉપરોક્ત કારણોસર, અમે હાઈકોર્ટના વિવાદિત ચુકાદાને રદ કરીએ છીએ અને ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાને પુનઃસ્થાપિત કરીએ છીએ. અપીલને તે મુજબ ખર્ચ સાથે મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસવીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/ હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/ હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.